

Husitská teologická fakulta Univerzita Karlova

Posudek oponenta

Autorka práce: Marie Nováková

Název práce: Socioekonomický status a jeho vliv na postavení dítěte ve třídním kolektivu

Vedoucí: Mgr. et Mgr. Anna Pospíšilová, Ph.D.

Předložená bakalářská práce je, jak se dalo očekávat, rozdělená na teoretickou a na praktickou část. Protože každou z obou částí hodnotím jinak, rozdělím i posudek na dvě části.

Teoretická část práce není podle mého mínění v předložené podobě přijatelná. A to z několika důvodů. Podle mého soudu je prezentovaný text pouhým "shlukem" termínů, sesbíraných spíše podle zvukomalby, než podle jejich obsahů a významů. Na několika místech se objevují definice kruhem (např. str. 16). Postrádám alespoň jedinou souvislou pasáž, v níž by autorka předvedla dovednost s vybranými termíny a pojmy pracovat. Chybí jak výchozí popisy jevů a procesů, tak analýzy a syntézy, úvahy a vyvozování soudů a úsudků. V této části jsem nenašel sebemenší ukázkou dovednosti argumentovat. Ale ani dovednost náležitě a přiměřeně pracovat s odborným textem.

Autorka si jako klíčový pojem zvolila termín: *socioekonomický status*. Vůbec si přitom neuvědomila, jak je tento pojem obecný a jak pracné musejí být pokusy o jeho interpretaci a „použitelnost“ při aplikacích v pedagogické praxi. Nedostatečnost obsahovou navíc „zesiluje“ forma provedení. Text obsahuje ledabylé formulace. Uvedu jen dva příklady na ukázkou. Druhý odstavec na str. 10 začíná větou: „*Tento pojem výstižně popsal Geist.*“ Přitom je míněn autor Sociologického slovníku, prof. Bohumil GEIST. Autorčin až na cti utrhačný přístup naznačuje, že nemá představu o námaze a šíři odborné erudice, bez níž by Sociologický slovník nemohl vzniknout. Nebo formulace ze str. 11: „*Vrstvy elit však tvoří pouze zlomek obyvatelstva.*“ Chybí určení, o jaký zlomek se jedná? O velký, např.: 99/100? Nebo o zlomek: 1/5? Anebo o zlomek: 1/50?

„Záplavu“ ledabylých formulací doprovázejí gramatické chyby. Zejména vysoký počet nesprávných pádových koncovek, překlipy, opakující se slova nesmazaná po lajdácké korektuře, hrubé gramatické chyby (str. 15: „*Lidé se mohou snažit nabít majetku . . .*“) a další. Podle mého mínění gramatické chyby v bakalářské práci dokládají povrchní přístup a snižují hodnotu obsahu celé práce.

Myslím si, že náprava nemusí být neúnosně náročná. V první řadě autorce doporučuji, aby namísto jasně a přesně definované, avšak až příliš obecné kategorie: *socioekonomický status*, raději používala méně přesný, avšak pro její účel výstižnější termín: *sociální znevýhodnění*. Tento pojem lze pokládat za eufemismus slova *chudoba*. Z obsahu předložené práce soudím, že autorku, namísto *socioekonomického statusu a jeho vlivu na postavení dítěte v třídním kolektivu*, zajímaly spíše projevy a výskyt chudoby ve školní třídě a její vliv na postavení daného dítěte.

Druhá část, kterou autorka označila jako praktickou, představuje pokus doložit výskyt chudoby ve vybrané školní třídě, popsat, jak tento jev vnímají čtyři vybraní spolužáci a rovněž i jejich učitel. V této části práce si autorka, domnívám se, počíná mnohem lépe. Přijatelně (i když nikoli zcela uspokojivě a příliš stručně) popsala metodu použitou k získání představy o tom, zda děti výskyt chudoby ve třídě vnímají, jaký význam tento jev pro ně má,

nakolik ovlivňuje jejich vzájemné vztahy atd. Popsala okolnosti, za kterých danou metodu používá, zapsala a následně komentovala zjištění, k nimž „v terénu“ čtyř dětí v jedné třídě, dospěla.

Mám však výhrady k autorčiným nepřijatelně zobecňujícím závěrům (viz str. 46–56). Vůbec se nezmiňuje o tom, že svůj „výzkum“ provedla právě a pouze v jediné třídě jedné školy. Není důvod její zjištění zpochybňovat. Prospělo by však, kdyby se opatrněji a obezřetněji vyjadřovala při formulaci obecných výsledků své práce.

Myslím si, že ve druhé části autorka projevila dovednosti identifikovat závažný problém. Jeho příčinou jsou okolnosti mimo školu, avšak ovlivňující výuku. Dobře si poradila s metodou, jak problém charakterizovat, jak za daných okolností sledovat jeho závažnost a jak případně bránit jeho eskalaci. Avšak bohužel, i pro druhou a obsahově zdařilejší část práce platí mé výhrady vůči nedbalému vyjadřování v písemném projevu a vůči gramatickým chybám.

Když své závěry shrnu, kvůli podle mého mínění nepřijatelné aktuální podobě první části práce ji nemohu jako celek doporučit k obhajobě. Navrhuji, aby autorka zvažila můj nástin, jak by se dal text první části práce zlepšit. Pokud se rozhodne tento pokus podstoupit, pak rozhodně doporučuji věnovat náležitou péči jazykové korektuře. Myslím, že bakalářská práce je písemný projev natolik významný, že by se použitý jazyk měl svou přesností a jednoznačností lišit od studentského, respektive kolegiálního rozhovoru a od hovorové řeči vůbec.

V Praze dne 2. června 2022,

PhDr. Jiří Kameníček, CSc.